

Några intressanta växtfynd
från Småland 1982
Ingvar Christoffersson

Smålands Flora 25

I delar av Småland har inventeringen kommit så långt att det går att skönja intressanta drag i växternas utbredningsförhållanden. I detta meddelande publiceras därför först några rapporter från inventerare, vilka har stora områden klara eller under långt framskridet arbete. Därefter följer ett urval växter från andra inventerare, som fått sina uppgifter kontrollerade genom beläggsexemplar eller på andra sätt.

Norra Kalmar län enligt rapport från Birger Danielsson (BD)

Från norra Kalmar län har sammanlagt 995 arter (inkl ssp etc) inrapporterats under perioden 1978 - 1982. Av dessa är ca 60 förvildade från odling. Nedanstående arter utgör ett urval av de under 1982 tillkomna.

Equisetum arvense x fluviatile, åkerfräken x sjöfräken. Lofta (BD)

Spirodela polyrrhiza, stor andmat. Tryserum, 3 lokaler (F Lind, S Kasselstrand)

Carex globularis, klotstarr. Tryserum (Erik Moberger)

Sedum sexangulare, kantig fetknopp. Tryserum (Erik Genberg)

Rubus hartmanii, östgötabjörnbär. Tryserum, ny för Småland (Folke Lind)

Potentilla intermedia, finsk fingerört. Frödinge (Sigvard Tunek)

Hypericum hirsutum, luden johannesört. Dalhem, ny för Småland (Ingemar Hultgren)

Elatine triandra, tretalig slamkrypa. Ukna (Erik Moberger)

Cornus suecica, hönsbär. Västrum (Björn Widén, Bertil Gustavsson)

Veronica polita, glansveronika. Lofta (BD)

Långasjöområdet

Långasjöområdet har inventerats av Thomas Karlsson. Han har många kommentarer, som kan vara till nytta för inventerarna, varför hans rapport tas med i sin helhet.

Agrostis stolonifera, krypven. -- Denna art kan vara sällsyntare än vad det verkar enligt flororna. I 12 rutor i Långasjöområdet är den bara funnen på tre lokaler (betade stränder). Den nära släktingen A. gigantea, storven, är mycket vanligare, men finns bara på kulturmark.

Deschampsia setacea, sjötåtel. -- Fyra lokaler vid osänkta sjöar i Älmeboda, Långasjö och Vissefjärda. Bör eftersökas på svagt slamblandad sand på grunda, skyddade insjöstränder!

Carex dioica, nålstarr. -- Enligt Hulténs Atlas har denna en stor lucka i SÖ Kronobergs län och Blekinge. Ett fynd i Långasjö faller mitt i luckan.

Carex disticha, plattstarr. -- Älmeboda, alldeles vid blekingegränsen.

Carex acuta, vasstarr. -- Saknas totalt i 12 rutor i Långasjötrakten. I Hulténs Atlas är den allmänstreckad i södra Småland.

Orchis mascula, sankt Pers nycklar. -- Ett tiotal lokaler i gammal ängsmark i Älmeboda, Vissefjärda och Långasjö socknar.

Hammarbya paludosa, myggblomster. -- Ljuder, ett 20-tal ex vid Kråksjön. Återfynd av en lokal känd från 1871, alltså efter 112 år!

Polygonum minus, rosenpilört. -- Långasjö, 1 lokal.

Montia fontana, källört. -- I 12 rutor från Långasjötrakten endast sedd på en lokal trots mycket sökande. Vid sekelskiftet angavs den vara allmän, alltså sannolikt en försvinnande art.

Cerastium glomeratum, knipparv. -- Visade sig 1982 vara relativt vanlig i Långasjötrakten (ett 20-tal lokaler, mest på fuktiga grusvägkanter). Se upp med denna art, som det tycks vara mycket lätt att gå förbi! Den har mycket rundare blad och kompaktare blomsamling än *C. semidecandrum*, vårarv, och den blommar juni--augusti.

Gypsophila muralis, grusnejlika. -- Långasjö, riklig i grustag vid Harebo.

Amelanchier grandiflora, kanadensisk häggmispel. -- Ljuder, förvildad vid järnvägsstationen (Sven Snogerup). Det var oväntat att hitta denna mellan-svenska art förvildad i sydligaste Småland, och det finns alltså anledning att titta lite närmare på alla häggmisplar i fortsättningen!! Skicka gärna in material som inte stämmer med beskrivningen på den 'vanliga' häggmispeln!

Rubus plicatus, sötbjörnbär. -- Långasjö, Vissefjärda. Sällsynt i inlandet.

Rubus corylifolius, krypbjörnbär. -- Långasjö, Emmaboda. Sällsynt i inlandet.

Alchemilla plicata, trubbdaggkäpa. -- Är ganska vanlig i Älmeboda, Ljuder och Långasjö, och ett 20-tal lokaler kom fram under 1982.

Lathyrus heterophyllus, vingvial. -- Vissefjärda.

Angelica sylvestris, strätta. -- Förvånansvärt sällsynt i Långasjötrakten, en enda lokal på 12 rutor!! I Hultén är den allmänstreckad i hela Småland.
Gentianella campestris, fältgentiana. -- Den försommarblommande var. *suecica* funnen på ett ställe i Vissefjärda; vid sekelskiftet angavs den vara allmän.

Pentaglottis sempervirens, hästtunga. -- En inte så vanlig gammal prydnadsväxt, förvildad på ett par ställen i Långasjö.

Melampyrum cristatum, korskovall. -- Vissefjärda, en massförekomst vid Skäppebo: från gammal slättermark har den invaderat ett större område med igenlagda åkrar.

Rhinanthus angustifolius, höskallra. -- I Långasjöområdet inte ovanlig. Den är tydligt uppdelad på två typer, en som är ogrenad, blommar i juni, och växer i gammal slättermark, och en annan som är grenad, blommar i juli--augusti, och växer på vägkanter.

Utricularia australis, citrongul vattenbläddra. -- Långasjö i igenväxande sjö, Vissefjärda i myrgöl.

Galium saxatile, stennära. -- Älmeboda på blekingegränsen. Ovanlig så långt Ö-ut.

Bryonia dioica, röd hundrova. -- Emmaboda, flera ställen i samhället. Gammal segt kvarstående medicinalväxt, samlad (i Riksmuseet) redan 1918 i Emmaboda!

Campanula latifolia, hässleklocka. -- Älmeboda i gammal ängsmark.

Crepis capillaris, grönfibbla. -- Tre lokaler i Långasjötrakten. Missa ej denna art som är under spridning. Den liknar *C. tectorum*, klofibbla, men växer inte på åkrar utan på gårdar och i gräsmattor. Den bästa karaktären är att holkfjällen är kala på insidan. Håren hos *C. tectorum* syns bra om man viker holkfjället utåt och låter solen skina på dess insida. Med lupp ser man bra om det skimrar i håren.

Crepis setosa, borstfibbla. -- Emmaboda, nyanlagd gräsmatta. Denna står inte i Lid eller Krok-Almquist, utan man kommer till *C. nicaeensis*, vallfibbla. Borstfibblan är lätt att känna igen på att korgarna är klädda med gula, grova borst. Eftersom den tydligen finns i gräsfrö kan den tänkas dyka upp på fler ställen.

Markarydområdet

I Markarydområdet har Bertil Möllerström 12 rutor färdiga eller under arbete. Området är artfattigt och många på andra håll vanliga växter saknas eller är sällsynta. Bland för trakten ovanliga arter nämner Bertil:

Lycopodium selago, lopplummer. Två lokaler.

Botrychium lunaria, vanlig låsbräken. En lokal.

Paris gadrifolia, ormbär. 1 lokal.

Chrysosplenium alternifolium, gullpudra. En lokal och tillsammans med bl a Circaea alpina, dvärghäxört, Valeriana dioica, småvänderot och Veronica beccabunga, bäckveronika.

Eupatorium cannabinum, hampflockel. Tre lokaler, varav en gränsar till lokal för Polygonatum multiflorum, storrans och Thalictrum flavum, ängsruta.

Tord Holm har redovisat 5 av 17 upptagna rutor i Markarydsområdet. Hans mest intressanta fynd härrör från en korttidsreglerad kraftverksdamm vid Tänneryd:

Pilularia globularia, klotgräs.

Leersia oryzoides, vildris. Ny för Småland bortsett från ett fynd vid Östersjökusten (herbarieexemplar)

Scirpus tabernaemontani, blåsäv. Hultén redovisar inga fynd från Smålands inland.

Polygonum minus, rosenpilört. Rikliga förekomster, inga tidigare uppgifter från sydvästra Småland.

Crassula aquatica, fyruling.

Elatine triandra, tretalig slamkrypa. Endast ett fåtal fynd i Småland, alla långt från Markaryd.

Gislavedsområdet

Cenneth Andersson undersöker 5 rutor i ett av våra botanister tills vidare relativt okänt distrikt. Vi väntar oss alltså mycket av de nya inventerarna där! Cenneth rapporterar bl a:

Scirpus fluitans, flytsäv. Burseryd, i Västerån och Yxebosjöns södra del

Alchemilla gracilis, glansdagglåpa. Villstad, Hökaberget

Radiola linoides, dvärglin. Villstad, Haghult. Vad har hänt med denna förr vanliga växt? Sök efter den i fuktiga grustag och på stränder bland siles-hår, slätterblomma och strandlummer.

Helosciadium inundatum, krypflöka. Burseryd, Storasjöns södra ände.

Monotropa hypopitys f. carnea, tallört. Burseryd, Västra Kruvebo. En röd form, som av Lagerberg betecknas som mycket sällsynt.

Helichrysum arenarium, hedblomster. Villstad, vid Domarringarna i Smål:stenar

Bottnaryd

Området undersökes av Erik Fagerlund, Eric Öhman och Fältbiologerna i Bankeryd. Det består till stor del av artfattiga sand- och myrmarker men innehåller gröna "oaser". Erik nämner för 1982 bl a:

Potamogeton obtusifolius, trubbnate. Vid sjön Stråken.

Stellaria nemorum ssp glochidósperma, lundary. Tillsammans med Festuca gigantea,

Dentaria bulbifera, tandrot, Lathyrus vernus, vårärt etc i bördig lövskogs-ravin. "Ett paradexempel för insatser i samband med floravård i skogsbruket".

Tranåsområdet

Under 1982 hjälpte oss Lunds Botaniska Förening med Tranåsområdet. Tack! Området bjöd på många överraskningar och Thomas Karlsson har sammanställt några av dem till inspiration för fortsatta undersökningar:

Potamogeton filiformis, trådnate. Adelöv, i sjön Noen. Första fynd från insjö i Småland.

Carex hartmanii, hartmansstarr. Säby, Linderås. Sällsynt men kanske förbisedd.

Carex buxbaumii, klubbstarr. Adelöv, Säby. Tidigare bara ett par fynd i Småland av denna i södra Sverige så sällsynta art.

Carex capillaris, hårstarr. Adelöv. I kalkkärr med bl a C. lepidocarpa, näbbstarr.

Under 1982 rapporterad även från Västerviksområdet, Gärdserum av Birger Danielsson. Annars endast få lokaler i Småland, hotade genom utdikningar.

Juncus alpinus subsp. alpinus, torvtåg. Adelöv, två lokaler i kalkkärr. Troligen de första säkra lokalerna från Småland.

Stellaria aquatica, sprödarv. Linderås vid Noens strand.

Cotoneaster niger, svartoxbär. Säby, ett rikt bestånd av denna sällsynta art.

Alchemilla plicata, trubbdaggkäpa. Säby, två lokaler.

Geranium dissectum, fliknäva. Linderås, riklig i åkant. Sällsynt och försvinnande åkerogräs.

Gentianella campestris, fältgentiana. Hullaryd, ett mycket rikt bestånd i välhävdad slätteräng. Således den försommarblommande varianten suecica, som är på mycket stark tillbakagång.

Oskarshamnsområdet

Inom Oskarshamnsområdet har 17 arter redovisats av Åke Rühling. Flera andra inventerare har arbetat flitigt. Åke Rühling och John har hjälpt till med följande sammanställning.

Phleum bertelonii, viltimotej. Högsby, Fliseryd och Döderhults socknar. Många lokaler, oftast i gräsmattor och i insådda vägsrännor. - Arten rapporterad från många liknande lokaler i Småland, bl a i Markaryd (Bertil Möllerström) och Gislavedområdet (Cenneth Andersson).

Poa chaixii, parkgröe. Döderhults s:n, Oskarshamn, bokdunge söder om staden. (Åke Rühling)

Poa bulbosa, knölgröe. Fliseryd, bron över Emån vid Högsrum och på berg omedelbart sydväst därom. Stort bestånd relativt långt från kusten.

På samma lokal alla fyra "smålandsrosorna" (villosa, sherardii, dumalis, canina) växande mycket instruktivt med bara några tiotal meter mellan varandra. (John Christoffersson)

Rhynchospora alba, vitag. Döderhult, Runnö, havsstrandäng. En anmärkningsvärd lokal längst ut mot Kalmarsund. (John Christoffersson)

Cladium mariscus, ag. Kråksmåla, Gummegöl. Två stora bestånd på östra stranden. (John Christoffersson)

Carex divulsa, långstarr. Döderhult, Oskarshamn. Flera lokaler (Åke Rühling)

Juncus squarrosus, borsttåg. Döderhult, Runnö, längs stigar genom hälltallskogen. Ovanlig så långt österut (Åke Rühling)

Gagea pratensis, ängsvårlök. Långemåla och Högsby, 3 lokaler (John Christoffersson). Döderhult, Oskarshamn (Åke Rühling)

Carpinus betulus, avenbok. Döderhult, Oskarshamn. Ett fåtal exemplar i betad backe (Åke Rühling). Misterhults s:n, Virkvarn (Ingvar Asp)

Parietaria officinalis, väggört. Döderhult, Oskarshamn. Ruderatmark. Ny för Småland? (Åke Rühling)

Stellaria pallida, blekarv. Döderhult, Oskarshamn. Inom skadade partier på gräsmatta (Åke Rühling)

Agrostemma githago, klätt. Döderhult, Hycklinge. Sädesåker. (Styrbjörn Ejneby)

Viscaria alpina var. oelandica, alvarnejlika. Ryssby, Drag. "Vild" gräsmatta i sommarstugeområde. Ej förut rapporterad från Småland. Troligen dock införd från Öland (John Christoffersson)

Thalictrum aquilegifolium, aklejruta. Fliseryd, Tomtmark vid Kvillen. Troligen förvildad, kanske ursprungligen inplanterad i den nu igenväxta trädgården från vild förekomst i närheten. Arten rapporterad från Fliseryd för mer än 50 år sedan (Björn Klevemark)

Reseda luteola, färgreseda. Döderhult, Oskarshamn järnvägsstation (Åke Rühling)

Rubus chamaemorus, hjortron. Döderhult, Oskarshamn, Saltvik nordost om staden. I små kärr i hållmarken nästan i yttersta kustlinjen. Ej blommande. (Åke Rühling)

Geranium pratense, ängsnäva. Döderhult, Oskarshamn. Snårig terräng söder järnvägsstationen (Åke Rühling)

Thymus pulegioides, stortimjan. Fliseryd, nordost Nabben. Gles blandskog. (Jörgen Andersson och John Christoffersson)

Schrophularia vernalis, vårflenört. Döderhult sn, Oskarshamn. Några lokaler, ruderatmark. (Åke Rühling)

Dipsacus fullonum, kardvädd. Döderhult, Oskarshamn. Ruderatmark vid nya oljehamnen (Åke Rühling)

Galium saxatile, stenmåra. Döderhult, Oskarshamn (Åke Rühling)

Andra lokaluppgifter

Osmunda regalis, safsa. Norra Sandsjö, Helleved, i Solgenån (Uno Björkman).

Festuca gigantea, långsvingel. Gränna. I lövskog (Eva Grapengiesser).

Calamagrostis purpurea, brunrör. Värnamo, Kärrmark väster om Hindsen. Troligen ovanlig i trakten (Dagny Eriksson)

Carex hartmanii, hartmanstarr. Eksjö (Uno Björkman, Sven-Åke Svensson). Växjö, söder om Risinge (Alva Gustafsson)

Carex acutiformis, brunstarr. Norra Sandsjö, Ånhult (Uno Björkman)

Juncus compressus, stubbtåg. Tingsryd, ostnordost Väckelsång. Ladugårdsplan vid Bosatorp (Göran Wendt)

Juncus stygius, dyttåg. Bredaryd, i kärrstråk. En för Småland mycket riklig förekomst. (Margareta Nord m fl)

Gagea minima, dvärgvårlök. Vetlanda, Trollebo och Tångerda (Lars-Gunnar Flink, Göran Svensson). Sällsynt i trakten men kan vara förbisedd.

Dactylorhiza incarnata, ängsnycklar. Bredaryd, Draven (Mats Krabb m fl).

Thalictrum aquilegifolium, aklejruta. Alvesta och Grimslöv, vid sjön Salen. (Lars Larsson, Åke Widgren). Eksjö, ravin vid Ränneslätt (Allan Karlsson)

Crassula aquatica, fyrling. Berga (G), Rydaholm (F) i korttidsreglerade sjöar (Ingvar Christoffersson)

Potentilla bifurca. I Kalmar. Har funnits sedan 1920-talet (Bengt Lundgren)

Lotus uliginosus, stor käringtand. Ås (F), Ljungby (G), Agunnaryd (G),

Stenbrohult, Virestad. Fuktiga gräsmarker och vägkanter (Ingvar Christoffersson)

Androsace septentrionalis, grusviva. Ljungby, hundratals ex på banvall (Håkan Johnsson). Värnamo, på avbanad sandmark (Evert Norell)

Pulmonaria angustifolia, smalbladig lungört. Vetlanda (Staffan Jonsson) Växjö, gravröse söder om Risinge (Alva Gustafsson), Braås, herrgårds-parken (Kerstin Petersson)